

Osnovni koraki za manj odpadkov na prireditvah

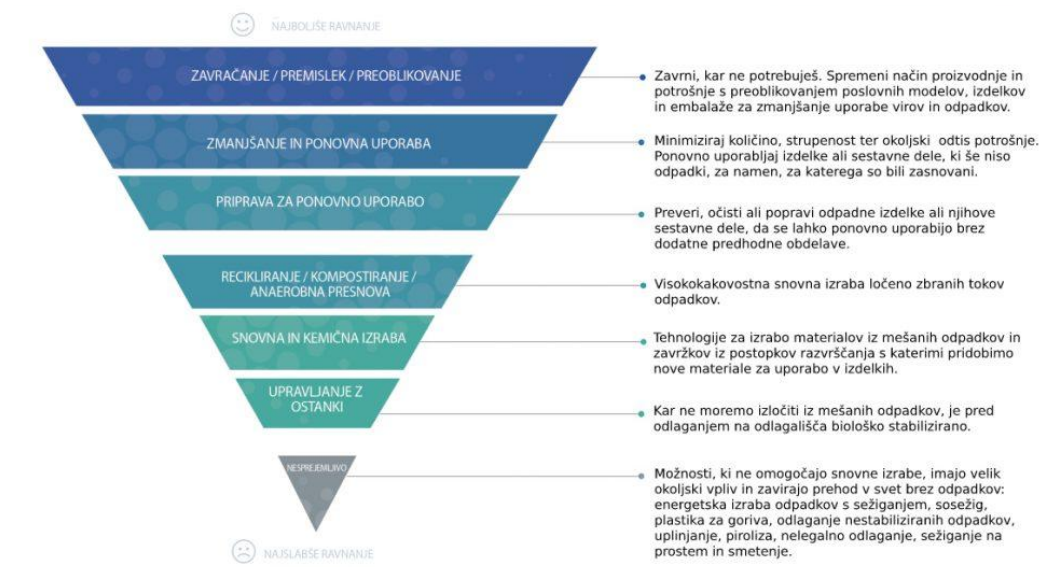
Komu je dokument namenjen?

Smernice z osnovnimi koraki za manj odpadkov na prireditvah so namenjene organizatorjem, ki si želijo storiti korak naprej pri snovanju okolju prijaznih in kakovostnih dogodkov. Enotnega recepta ni. Vsaka prireditev je specifična in zahteva celovito obravnavo. Ekologi brez meja smo na podlagi naših dolgoletnih izkušenj svetovanja organizatorjem prireditev pripravili osnovne korake za lažji začetek. Ukrepov se seveda lahko lotimo sami, za pridobitev zero waste naziva pa je potrebno sodelovanje z Ekologi brez meja.

Kje in kdaj začeti?

Takoj, ko začnemo razmišljati o organizaciji prireditve, moramo imeti v mislih odgovorno ravnanje z odpadki in naravnimi viri. Naj to ne bo zadnja stvar, na katero pomislimo, saj bo takrat že prepozno! Največ lahko za preprečevanje nastajanja odpadkov storimo že pred samo prireditvijo. Ključno je, da **razmislimo in si zapišemo vse materiale, ki bodo prisotni na prireditvi in lahko postanejo odpadki** (od klasične embalaže pa vse do ogorkov, dekoracije in scenografije - marsikaj si lahko **izposodimo ali nabavimo iz druge roke - portal [Manj je več](#)**) - glej tudi poglavje [Sodelovanje z gostinci](#).

Pri odločanju nam lahko pomaga zero waste hierarhija:

Na podlagi tega in pričakovanega števila obiskovalcev pripravimo **načrt za ločeno zbiranje odpadkov**. Če gre za manjšo prireditve, lahko za manjše zabojnike poskrbimo sami in odpadke odvržemo v ekološki otok. V primeru večje prireditve pa se povežemo s komunalnim podjetjem in se dogovorimo za ustrezno število ter lokacije ekoloških otokov. **Izogibamo se nameščanju zabojnikov za mešane komunalne odpadke**, saj ti v večini primerov na prireditvah niso potrebni. Za ogorke in podobne odpadke imamo lahko manjši zabojnik, ki ni na doseg obiskovalcev.

Če so na lokaciji dogodka **že nameščeni koši**, ki ne omogočajo ločenega zbiranja odpadkov, je priporočljivo, da jih **zapremo** in s tem preprečimo nepravilno odlaganje. Odvisno od tipa prisotnih košev lahko za zapiranje uporabimo zasaditev z rožami, vreče iz jute ali odsluženega tekstila.

A to še ni dovolj! Sama namestitev ekoloških otokov še ni garancija, da bodo odpadki resnično dosledno ločeno zbrani. Pomembno je, da ekološke otoke **označimo na čim bolj viden način**. Označimo jih na zemljevidu dogodka, če ga imamo, označimo jih z velikimi napisi ali zastavami, da izstopajo v množici (zastave so na voljo za izposajo pri Ekologih brez meja). Zabojnike tudi ustrezno označimo (po potrebi z večjezičnimi napisi ali grafikami) z navedbo posameznih vrst odpadkov.

Če gre za bolj množično prireditve, toplo priporočamo prisotnost **Zelene straže** - ekipe ob zabojnikih, ki bo obiskovalcem svetovala, kam sodi kateri odpadki. To so lahko prostovoljci, študentje, lahko se dogovorite z lokalno srednjo šolo/fakulteto za sodelovanje ali pa celo z društvi za starejše in komunalnim podjetjem. Pomembno je, da jih opolnomočimo s potrebnimi znanji - kako ločevati odpadke, kateri materiali bodo prisotni na dogodku in kakšen naj bo odnos do obiskovalcev. Priporočamo, da so zabojniki za odpadke ves čas zaprti, da vanje ne zaide kak 'nenadzorovan' odpadki.

Če želimo podrobneje spremljati zastavljene cilje in napredek ter ugotoviti, kje so še možne izboljšave, priporočamo **tehtanje** nastalih odpadkov, ločeno po frakcijah. Če je odpadkov malo, tehtanje lahko opravimo sami, v primeru večje prireditve pa svetujemo dogovor s komunalnim podjetjem.

Sodelovanje z gostinskimi ponudniki

Gostinski ponudniki na prireditvi so eden najpomembnejših partnerjev pri doseganju ciljev za manj odpadkov ali klavrní propad naših prizadevanj. Ključno je, da že v **razpisih ali dogovorih za sodelovanje izpostavimo okoljske usmeritve**. Te zapišemo tudi v morebitne **pogodbe o sodelovanju in predvidene kazni** za neupoštevanje pravil. Če gostinec na dogodku ne upošteva pravil, ga obvezno na to opozorimo, v skrajnem primeru pa po lastni presoji odslovimo iz prizorišča.

Priporočljivo je, da od gostincev **zahtevamo natančen seznam izdelkov**, ki bodo prisotni na dogodku. Seznam nato preverimo s komunalnim podjetjem, da zagotovimo, da bodo odpadki odloženi v pravilne zabojnike in bodo resnično reciklirani/kompostirani. V zadnjem času velik izziv predstavljajo predvsem biorazgradljivi materiali, ki jim moramo nameniti pozornost, da ne naredimo več škode kot koristi.

Ali je prehod na papirnate izdelke rešitev?

Papir kot material za enkratno rabo **ni trajnostna alternativa plastiki za enkratno uporabo in ponovni uporabi**. Najnovejše raziskave dokazujejo, da gre za lažno rešitev, saj je papirnata embalaža že zdaj **največji tok odpadne embalaže** v Evropi. Papir s 34 milijoni tonami, nastalih v letu 2021, predstavlja več odpadkov kot naslednja dva tokova odpadnega materiala skupaj (plastika in steklo). Papirnata embalaža, ki se uporablja v HoReCa sektorju, je še posebej problematična, kot je običajno v kombinaciji s plastičnimi ali kemičnimi premazi le redko vključuje reciklirano vsebino oz. redko se uspešno reciklira v novo embalažo. Obenem se surovine za papirno embalažo vedno bolj uvažajo iz držav v razvoju, kar prispeva h globalnemu krčenju gozdov in pomanjkanju vode. V povprečju posekajo tri milijarde dreves vsako leto samo za globalno papirno embalažo.

Najlažje se bomo zapletom izognili, če se odločimo za **ponovno uporabo kozarcev in pribora za hrano**. Če gre z manjšo prireditvijo, se lahko za izposajo dogovorimo z lokalno šolo, v primeru bolj množičnega dogodka pa se lahko povežemo z zunanjimi izvajalci. Nujno je, da za uporabo pralnih kozarcev in pribora zaračunamo kavicjo v višini vsaj 2 EUR. Najmanj dela pa za organizatorje predstavlja odločitev, da **obiskovalce povabijo, da prinesejo svoje kozarce in pribor**. V tem primeru mora biti na lokaciji omogočeno splakovanje (namestimo pitnik).

Najpomembnejši ukrep je **izogibanje plastiki za enkratno uporabo**. Pa naj bodo to kozarci ali pa pijača v plastenkah. Če se le da, namesto vode v plastenkah omogočimo brezplačno uporabo pitnikov. Če gostinec uporablja stekleno embalažo za pijačo, naj bo ta povratna.

Če imamo na prireditvi tudi hrano, ne pozabimo na **preprečevanje nastajanja zavržene hrane**, kar zahteva dobro načrtovanje in dogovor npr. s katero od humanitarnih organizacij za prevzem morebitnih še užitnih viškov.

Sodelovanje z drugimi deležniki

Če imamo na dogodku sponzorje, nastopajoče in izvajalce aktivnosti za obiskovalce, ne pozabimo na njih! **Sponzorje** povabimo, da nas podprejo in se predstavijo z materiali, ki ne postanejo takoj odpadki. **Nastopajočim** zagotovimo vodo iz pipe ali pijačo v povratni embalaži ter jih prosimo, da se odpovedo plastenkam na odru. Pri **izvajalcih aktivnosti** (npr. raznorazne delavnice) pa smo pozorni, da bo aktivnosti ne ostanemo s kupom odpadkov oz. neuporabnih izdelkov.

Kaj pravi zakonodaja?

Uredba o zmanjšanju vpliva nekaterih plastičnih proizvodov na okolje

Na podlagi [Uredbe o zmanjšanju vpliva nekaterih plastičnih proizvodov na okolje](#) mora organizator javne prireditve, če to dopuščajo okoliščine dogodka in kjer je to iz higienskih razlogov mogoče, sprejeti naslednje ukrepe:

- na javni prireditvi, kjer se ponujata pijača in hrana, se na mestu strežbe zagotovi **uporaba alternativnih proizvodov, ki se lahko večkrat uporabijo** (pralni kozarci in pribor), ali proizvodov, ki vsebujejo manj ali nič plastike (embalaža iz papirja, kartona ali drugih naravnih materialov), lahko tudi z možnostjo uporabe depozitnega načina vračanja rabljenega proizvoda (kavcija),
- omogočiti, da k ponudniku pijač in hrane obiskovalci javne prireditve **lahko prinesejo svoj lonček za pijačo ali posodico za hrano za večkratno uporabo**,
- **ozaveščati** o ukrepih iz 1. in 2. točke tega odstavka pred in med prireditvijo.

Globe za neupoštevanje smernic se gibljejo med 200 in 4000 €.

Kaj pa steklo na prireditvah?

Večna dilema je uporaba stekla na prireditvah. Presoja je seveda odvisna od tipa prireditve in obiskovalcev, eksplicitno pa uporaba ni prepovedana.

- Upravna enota lahko odobri uporabo kozarcev na prireditvi, če organizator dokaže zadostno predvidene varnostne ukrepe, ali pa upravna enota organizatorju naloži še dodatne ukrepe.
- V postopku dovoljenja mora organizator izkazati, da je poskrbel, da zaradi uporabe navedenih predmetov zdravje in življenje ljudi ter premoženje ne bo ogroženo, sicer se lahko organizatorju prireditev prepove.
- V vsakem primeru mora organizator organizirati prireditev tako, da bo poskrbljeno za red, da ne bosta ogrožena življenje in zdravje udeležencev ali drugih oseb oziroma premoženje (10 člen Zakona o javnih zbiranjih).

Kako komuniciramo?

O okoljskih ukrepih nasplošno **komuniciramo premalo**. Da bo ozaveščanje uspešno, mora potekati že pred samo prireditvijo (na **spletni strani** objavimo konkretna navodila za obiskovalce in opišemo naša prizadevanja, nasvete za odgovorno ravnanje delimo na družbenih omrežjih, jih vključimo v sporočila za medije in vse druge objave o dogodku). Na komuniciranje pa ne smemo pozabiti niti med samim dogodkom in po njem. Če je prisoten fotograf, ga pozovemo, da ujame utrinke dobrih in slabih okoljskih praks na dogodku, kar nam bo koristilo za komuniciranje naslednjih izvedb. Nikoli ne pozabimo - ena objava ni dovolj! Ena objava na družbenih omrežjih se izgubi v poplavi informacij, zato je pomembno, da nasvete vključimo v čim več komunikacijskih kanalov.

Seveda pa pri komuniciranju pazimo, da se izogibamo **nepotrebnim tiskovinam in promocijskim materialom**.

Po dogodku

Smiselno in priporočljivo je, da po dogodku opravimo evalvacijo izvedenih ukrepov in nastavimo izboljšave za prihodnje izvedbe. Za poglobljeno delo na področju preprečevanja nastajanja odpadkov na prireditvah se lahko kadarkoli obrnete na Ekologe brez meja.

Koristne vsebine

- Ekologi brez meja: Osnovne zero waste [smernice](#) za organizatorje prireditev in zakonodajna priporočila
- Mestna občina Ljubljana: [Priročnik](#) za organizacijo dogodkov po načelih trajnostnega razvoja